

BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:

Egy évre 8 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre. 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 4 kr.
Hétféli szám 2 kr.

Megjelen minden **hétfőn** délben, **szerdán**, **pénteken** és **vasárnap** reggel.

Felelős szerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája Kazinczy-utca.
Telefón szám 119.

Kiadóhivatal:

Kossuth-utca Vojnich-palotában
Telefón szám 42.
Nyitlatter soronként 20 krajczár

Kegyelmet Bánffy Dezsőnek!

Levél Lovászy Márton urnak a „Magyarország” belmunkatársának
Budapesten.
Teréz-körút 19.

(A „Magyarország” szerkesztőségében).

Kedves Barátom!

Nem is hiszed kedves Marczikám mennyire zokon esik szívemnek, hogy a fölött a védtelen ember fölött kimondtatók, te meg Bartha Miklós a határozatot, hogy általatok kell meghalhatnia.

Én tehát mint régi jó pajtásod, a ki vel hajdanában együtt ugráltuk keresztül a megyeház próstyadeszkáit hivatozni akarok régi barátságodra csak azért, hogy megmentssem báró Bánffy Dezsőt a legujabb diszpolgárt.

Érdemeket akarok szerezni a politika körül. Már most tehát azt hiszem, hogy ha másért nem de az én kedvemért keresztül viszed a „Magyarországnál”, hogy Bánffy bárót nem végezitek ki, hanem életben hagyjátok még az emberi kor legvégső határáig.

Tedd meg édes barátom, mert nagyon lekötelezesz velem.

Mert hidd el, hogy még egy kis rövid ideig szükség van Bánffy Dezsőre.

A szunyogok mind megfagytak — ergo ki ellen obstruálna Polonyi más ellen mint Bánffy báró ellen, aki tudva levő dolog még nem fagyott meg, — a diszpolgárhoz szükséges emberek is kihaltak és a saját jól felfogott érdekekben csak kell egy rezerv — diszpolgár, akin a port elverhetik, — nos aztán ha Bánffy nem volna, kit szidná te, — kit szidna Bartha Miklós?

Ezt az embert akarjátok hát ti agyonütni?

Bizony nem jól teszitek, mert ha ilyen emberetek nem volna, akkor lopni kellene egy ilyen embert akár honnan is — csak hogy ugy lehessen vele beszélni ahogy ti beszéltek ő velem. Egy kissé gorombán. No de az nem baj, mert egy miniszter éppen olyan, mint a gyerek, akit nevelni és szoktatni kell mindenfélehez. Ti például arra szoktattátok Bánffyt, hogy szidatik általatok még pedig olyan kegyetlenül, ahogy én — ha volna kocsisom — sohasem szidnám ugy a szobalányo-

mat. És szidatik általad, meg a Bartha Miklós által olyan fene nagy hasonló káromkodásban, hogy sokszor, ha az L. M. betűket ott nem látnám azt mondanám, hogy csak Bartha Miklós tudja és szokta így a tollát megereszteni.

De honnan az ördögből került te beléd ez a nagy méreg édes Marczikám?

Azelőtt alig fért beléd 2 liter schiller, most meg már egy egész miniszterelnök fér beléd! mert ugy látom, ha jó étvágnál vagy, az neked nem nagy dolog egy egész őszsz miniszteriumot lenyelni. Legalább így veszem ki a tolladból és abból a mit irsz.

Hát én czáfolni nem akarok, mert hát te neked bizonyára igazad van.

Tudom, hogy csak olyat irsz, amiről meg vagy győződve és hogy Báró Bánffy ellen mindent lehet irni és mindent lehet mondani. Azt is lehet róla mondani, hogy a két fekete patkányt Bécsből ő hozta el, hogy agajdobrai sáskajárást ő rendelte meg Szent Nepumoknál, hogy a bagolyte-

TÁRCZA.

Béreséknél megint baj van.

A „Bácskai Hirlap” eredeti tárczája.

Írta: QUASIMÓDÓ.

— Ne adja ked el édes apám a Bimbót. Édes szülém nagyon sir odabent a házban.

Béres András kivezette az istállóból a fehér tehenet, oda kötötte a kocszi saraglyához rövid kötéltre, mikor a kis Bözsi odasompolygott mellé, megrántotta apja bekecsét és nyöszörögve kérte, hogy ne vigye vásárra a Bimbót.

Megremegett az erős férfi mikor ránézett kis lányára, ki sirva tekintett fel apjára, majd meg a ház felé, ahol édes anyja sir.

— Mán most meg Bimbónk se lesz, pedig mennyi édes tejet adott minden reggel, meg este. Oszt ha kérdik a Gergőék: Bözsi mért nem hoztál friss tejet, mit mondjak rá édes apám?

— Anyád küldött ugy-e lányom, anyád? Hát mondjad meg neki, én izenem, a kores-

mába tartozom az árával. — Te meg ne sirj, marad még gyöngysorra, selyem rokokyára való neked is belőle.

Bözsi arcza felragyogott, örömmre vált a sirás arczán, megsimogatta apja kezét és nevetve mondá: de fényes, czifra gyöngyöt, sok sor legyék belőle, meg aztán édes szülémnek is hozzon vásárlni.

— Hozok lányom neki is. Feleli Béres András rekedten és megköszörülő torkát a szók után.

— Hogy fognak irigykedni a szomszéd lányok: a Gergőék Lizája, meg a Maris, ha felveszem a selyem rokokyát, fényes gyöngyöt ugy-e apám.

— Ugy lányom, ugy! Küldjed ki az anyádat az udvarra, — szolt aztán, mond hogy néhány szóm volna velem.

Még egy csomót kötött a kótélen, rövidebbre vette, mert nagyon kapálózott a Bimbó. Megigazította a széna ülést a kocszi elején, összehajtotta rá a subáját, megveregette a lovak nyakát mig kijön az asszony a házból.

Kevés vártatra kijött az asszony. Szemei ki voltak sirva, összehuzta nyakán a nagy kendőt, az őszi szél így hajnalban erősen hűvös. Szép asszony volt a Béres András felesége, nagyon szép asszony még most is. Sötét haja ketté volt választva a homloka közepén, sűrű szempillák árnyékolták mélyen fekvő nagy kék szemeit. Mikor oda állott az ura mellé majd akkora volt mint az, pedig lehajította fejét, a földre nézett ugy várta az ura szavát.

— Hivatott kend, itt vagyok.

Béres András összereszt mikor megszólalt a felesége, elborult az erős férfi homloka, ráfektette a bal karját az egyik ló nyakára, mintha megakarna benne támaszkodni, aztán megszólalt.

— Idáig vagyunk hát. A minap az a kis föld ment, a házam is tele van táblázással, a lovak se az enyémekek mán, az árukkal tartozom, most a Bimbót viszem a vásárra, aztán beállhatok napszámba fát vágni. — Hamar a végire jutottunk a gazdaságnak Őrszi — nagyon hamar.

OSZTÁLYSORSJEGYEK

nagy számválasztékban
nyolczad negyed fél egész
— 75 kr. 1 frt 50 kr. 3 frt. 6 frt.

FŐNYEREMÉNY 60.000 KORONA.

Kaphatók
Kunetz Mór és Joó Gusztáv

Huzás már november hó 17-én és 18-án.

banküzlet, főelárusító

nagyfőzsdéjében

Vidéki megrendelések és újítások teljesen portómentesen.

Szabadkán.

Lapunk mai száma 8 oldal.

nyésztést ő hátráltatja hazánkban és hogy a spajzbeli dunszok elpenészedésének csakis az ő erőszakoskodása az oka.

Hát az mind nagyon szépen van kifejítve a „Magyarországban“. És kifejítetted különösen te kedves Marczikám, a ki a diszpolgár című cikkben olyan finoman, olyan tapintatosan olyan kiméletesen megírtad, hogy Bánffy végig gázolt rajtunk, valamint lopott is, ha jól tudom „a törvényből az élő lelket“ valamint hajhászott is — ha jól emlékszem magánleveleket, valamint vezérelvvé is emelt, — ha jól olvastam: a szószegést stb. stb. s ezt mind úgy elszavalod egy szuszra éppen úgy mint ahogy az önképzőkörben elszavaltad egy szuszra az „Élő szobrot.“

Hát én kedves barátom megvallom őszintén, hogy miért kérek kegyelmet Nálad bánffy dezsőért.

Érdekemben áll, hogy behizelegjem magam a miniszterelnöknél, mert a szabadkai Kossuth-utczát a Prágai nagyhid-utczával vasutal akarják összekötni és erre a viczinálisra én akarom a koncessiót megkapni.

Érted már kedves Marczikám, hogy ezért kell nekem a miniszterelnök kegyelme és ezért imádkozom én a Bánffy életéért és ezért fordulok hozzátok, hogy ha van istentek, akkor kegyelmezzetek ennek a szegény védtelen embernek, akinek kegyetlen halálát elhatároztátok.

Kegyelmezz neki Marczikám — daczára annak hogy egy régi kedvezenz terv kivételétől is elütött bennünket és épen ő miatta nem áll módunkban többé a Hentzi szobrot a levegőbe röpíteni.

— Én mulattam el, én ittam meg nem kend?

— Igazad van. Nem te, nem. Én, én parazoltam el, én ittam, én mulattam el. Hét esztendeig csak meg voltunk békességben, gyarapodtunk szépen, mert szerettük egymást.

— Én most is szeretlek Andrást! Suttogta inkább, mint mondta az asszony és félve tekintett körül, nem hallja-e valaki.

— Szerettél tudom, szcrettél a gazdaságomért, meg azért, mert az a másik mást vett el. Ha nem köllöttél neki, eljöttél hát hozzám. Azóta aztán meghalt Ferke felesége, betolakodott ő meg az én házamba, hogy megraboljon, hogy meglopja a becsületemet, a feleségem szeretetét.

— Hosszu lesz a litánia András?

Nagyon okosan beszélsz te ha józan vagy — menj add el Bimbót oszt idd le magad, én fázom idekint.

És ment volna a szép asszony befelé a házba. De megfogta vasmarkával karját Béres András. Elfutotta a vér homlokát, nem tudott szólni, torkát az isszonyu fájdalom szoritotta össze. Rég nem volt ily józan, mint ma reggel. Józan fővel akart egyszer szólni a feleségéhez, ki fél esztendeje csalja őt.

Tudta, hogy csalja és nem merte bántani érte, nem mert kezét emelni feleségére, nagyon

Kedves Marczikám! Az istenre kérek egy ilyen intézet megalapításába kegyelmezz Bánffy Dezsőnek és ne öld ki szivedből a jóság örökké duzzogó forrását, kegyelmezz neki, ha másért nem hát az én kedvemért, — mert mi lesz abból a viczinálisból ha te meg Bartha megölik a miniszterelnököt?

Látod Marczikám, én bennem is „szövetkezett a gőg és az erkölcstelen-ség a vesztegetés és a provízió a korbács és a hátgerincez“ — úgy amint te azokról a filiszterekről irtad, akik Bánffyt diszpolgárnak teszik meg, — hogy csupa érdekből és egy miniszter életének a megmentéséért még nyílt levelet is írok.

Ujból kérek kegyelmezz meg a Miniszterelnöknek, hidd el, hogy nem lesz okod megbánni, mert te megmented majd a miniszterelnököt, a miniszterelnök pedig megmenti a hazát, így tehát te léssz a hon megmentője.

Légy szíves értesíts elhatározásodról, mindenesetre egy miniszter életsorsa függ válaszodtól.

Csillag Károly.

Szédelgő pénzüzetek.

A ki végig nézhette azt a monstre — bünpert, amely a szabadkai kir. törvényszék büntetőtanácsa előtt az elmúlt 3 napon át szakadatlanul folyt és a mely bünperről annak rendkívüli érdekessége folytán bő és részletes tudósítást közlünk lapunk mai számában is, fogalmat alkothatott magának arról, hogy milyen óriási mértékben kellene az államhatalomnak felügyeletet gyakorolni, hogy ezzel a felügyelettel utját állhatná a legaljasabb szédelgéseknek. Egy-egy szerencse lovag bele-

szerette őt. Inkább ivott, ivott bujában napokon, heteken köröszül.

Most a kis gazdaság végére értek, a korcsmáros tegnap már hitelezni se akart többet, azért jött haza korán — nem is ment a házba — oda feküdt az istállóba, kialudta magát. Még egyszer megkérdi. Hátha szereti megint őt, hátha.

— Hosszu lesz a litánia! így mondta az asszony, még nevetett is hozzá, fázik mellette. Az asszony sikoltani akart, nem birta kihuzni karját az ura kezéből.

Ereszzen el, mert segítségért kiálltok, — mit akar tőlem, én utálok, — igen utálok kendet részeges!

Nem szólhatott tovább, rettentő erővel sujtott öklével a fejére Béres András, mert tántorgott a szép asszony és odaesett a kocsihoz, az első kerékvasa bevágta homlokát.

A kis Bözsi sikoltva futott az utcára, jajgatására odajöttek a szomszédok.

— Megint baj van Béreséknél úgy látszik, szült egyik a másiknak és nevetve néztek be nagy kíváncsian az udvarra.

Ott térdelt Béres András a felesége mellett a földön, nagy kendőjével törülgette a szép asszony hideg homlokáról a piros vért.

vezeti az intézet ügyeit a látszat kedvéért, választmányokat és igazgatóságokat teremt magának, a melyek leple alatt aztán a saját zsebére dolgozik, lop és csal éveken keresztül hazudik készít és készített hamis mérlegeket, — a míg végre is kiderül a kis titok és a félrevezetett sereg csak akkor veszi észre magát, hogy csunyául becsapták, pénzét elrabolták és az anyagi tönk szélére juttatták.

Kozics Aladár nem az első — és talán nem is az utolsó lovag, a ki ezen a téren szerencsét próbált.

Sikerült neki mintegy 50.000 forinto elsikkasztani a miről tudomásunk van — és sikerült bizonyára talán még ennyit ellopni, a miről tudomásunk nincs, mert hiszen senki se szeret dicsekedni azzal, hogy becsapták és sokan, hogy hitelüket ne veszélyeztessék még el is tagadták, hogy őket is becsapta a „vezér igazgató“ ur.

Nagy tanulság az ilyen büneset nemcsak azoknak a parasztnak, akiket orruknál fogva vezetett a szerencsétlen iparlovag, — hanem tanulság az állam hatalomnak, hogy nagyobb felügyeletet kellene gyakorolnia, különösen az egyesek dekoruma alatt megszületett pénzüzetekre, — tanulság arra, hogy az az évenként nyomtatásban megjelenő mérlegek gyakran éppen szemfényvesztésül készülnek el és csak arra jók, hogy a bünt elleplezzék.

Ha az államhatalom abba a zentai szédelgési intézetbe csak egyszer is betekintett volna — rá kellett volna jönnie arra, hogy a kasszában pénz helyett „bón“-ok vannak és hogy ezek a bónok olyan adóst tüntettek fel, akiknek épenséggel vagyona nincs.

A zentaiak a magyar ember rendes sorsára jutottak, hogy „saját kárukon tanultak“.

A leczke tehát elég drága, de ha már megkellett fizetni az árát, akkor legalább is okuljon az ilyen esetekből első sorban maga az államhatalom — és okuljon különösen a rendőrség, amelynek hivatása körébe tartozik megőrizni a nép vagyónbiztonságát.

A törvény megadja a rendőrségnek a jogot, hogy minden gyanus dolgot megvizsgálhat és a bajnak elejét veheti.

Ez nemcsak jog, de kötelesség, amit ha elmulaszt felelősségre vonható.

A közérdeket véljük tehát szolgálni amikor ezekre a szédelgőkre felhívjuk a közfigyelmet — és intő például bő ismertetést adunk a lebonyolódott zentai pénzüzeti stikliről.

A zentai pénzügyintézet bűnügye.

Becsapott parasztek — rossz bonok és egyéb járulékaik.

(Végtárgyalás 1898. november 8., 9. és 10-én).

Már legutóbbi számunkban közöltük annak a bűnügynöknek a rövid történetét, amely 3 álló napig foglalkoztatta a szabadkai kir. törvényszék büntető tanácsát.

Jeleztük röviden ebben a törvényszéki tudósításban azt, hogy hogyan csapott be egy lelketlen ember egy nagy csomó ártatlan embert, legtöbbször közepes módú parasztekot, akik lépre mentek és drágán fizették meg annak azért az árát, hogy *Kozics Aladár* a szédelgésre alapított pénzügyintézet »vezérigazgatója« őket, választmányi, igazgatósági és felügyelőbizottsági tagokká megtette.

Ezek a szegény és nagyjórészt tudatlan parasztek emberek seregestől mentek lépre. Jó drágán is fizették meg szereplésüknek az árát, mert *Kozics Aladár* nem kevesebbel mint *49,337 frt 67 krajczárral* csapta be a nagy közönséggel együtt őket is.

De nem volt elég ezeknek a szegény embereknek az a pénzvesztesség — hozzájárult még az is hogy ezen emberek közül 19-en kriminálisba is kerültek, mert a bíróság őket, mint a szédelőgő intézet igazgatósági tagjait felelősségre vonta — vád alá helyezte és ezen a héten teljes 3 napon keresztül törvényt ült felettük.

Már lapunk múlt számában is jeleztük azt a fifikát és azt a bűnös utat, amelyen *Kozics Aladár* egészen tervszerűen üzte alatomos munkáját.

És csodálatos dolog az, hogy ez neki ennyire sikerült. Mert hiszen bámulatos az, hogy feltűnést nem keltett, miszerint *Kozics* időről-időre mint szorította ki az intézet kötelekeiből a kaputos embereket, akiktől félt azért mert tartott attól, hogy ezek mégis csak hamarabb megnesszelik az ő malinációját és valahogyan utját is találják állani bűnös tetteinek. Ki is tuszkolta őket sorba, úgy hogy egészen nyugodtan érezhette magát. De értett is aztán hozzá, hogy hogyan kell a dolgot megcsinálni. Ami pénz az intézetnél befolyt azt *Kozics Aladár* mind kikezelve a kasszából és a pénz helyett „bónit” tett bele. Elhitette aztán a parasztekkel, hogy ez a bóni annyi mint a készpénz, akik persze nem is sejtették, hogy ez csak egy üres darab papiros, amely csak akkor érne valamit, ha *Kozics* azon azt meglehetne venni. De erről szó sem lehetett, mert *Kozics Aladár* teljesen vagyontalan volt.

De nemcsak hogy ezáltal a befizetett részvények értéke elveszett, hanem a tetejébe egy más manipulációba is keveredett *Kozics*. Betétkönyveket osztogatott és a parasztek ezekért a könyvekért váltókat adtak — ezeket a váltókat pedig ő a saját javára értékesítette. A váltókat pedig prolongáltatta, és a prolongálásnál a régi váltókat vissza nem adta és így még duplán, sőt háromszorosan kellett némelyiknek ezt a váltót megfizetni.

Mikor *Kozics Aladár*, ez a rossz utra tévedt ember látta, hogy már tovább nem üzheti csalásait, kétségbeesésében az öngyilkosságnak egy borzasztó nemét választotta: fölgyújtotta az összes könyveket és ebben a tűzben lelte halálát.

Maga után hagyta a szegény becsapott

nép átkát és csak így menekült meg a bűntető jogszolgáltatás büntetése alól.

Ebben a nagyszabású bűnügynben tartotta meg a szabadkai kir. törvényszék folyó hó 8-án, 9-én és 10-én a végtárgyalást.

Három napon keresztül ültek a vádlottak padján: *Burány Jenő*, *Klenóczki Pál*, *Kerekes Károly*, *Hurkecz István*, *Wéber Károly*, *Dimitrievich Timó*, *Andruskó János*, *Burány András*, *Kolofon Károly*, ifj. *Vass István*, *Kovács Réter*, *Barsi István Mihály*, *Kopasz Mátyás*, *Polyák István*, *Moravesz Márton* és *Varga József*. (Csárdás).

A vádlottak padjai teljesen megteltek és kihallgatásuk egy egész napot vett igénybe.

A kir. törvényszék *Crainicean Mihály* elnökle a alatt *Streliczky Antal* és *Szerdahelyi Sándor* bírókból alakult tanácsa ugyancsak elég munkát talált a nagyanyagu bűnperrel és dr. *Kerekes János* kir. alügyésznek aki a vádhatóságot képviselte is kijutott a fogós kérdésekből. *Gaál Lajos* törvényszéki jegyző is megírhatott volna egy egész regényt arra a papirosra amit jegyzőkönyvül elhasznált.

A végtárgyalás első napjáról már beszámoltunk olvasóinknak. Ott hagytuk el a *Kolofon Károly* vallomását.

Kihallgattattak még ifjabb *Vass István* vádlott igazgatósági tag, vallja, hogy ő csak úgy tett amint az igazgató ur neki parancsolt, az igazgató elébét tett iratokat és ő azokat aláírta, hova lett az elsikkasztott pénz, azt ő nem tudja.

Ugyancsak ilyen vallomást tett *Kovács Péter* is, ki vallja, hogy neki soha nem mutatták meg, hogy valóban meg volt-e a pénz a kasszában, azt ő nem tudja. Azt is hallotta, hogy jól áll, azt is hogy rosszul áll a bank ügye.

Erdekes epizódként említhetjük még meg hogy milyen patriarchalis életmódot folytattak ennél a nevezetes banknál. *Dr. Braun* Károlynak a kérdésére világította meg ezt egy tanu, aki vallotta, hogy *Kozics Aladár* az igazgatósági tagokkal hozatott az intézet helyiségeibe sört meg cigánypaprikát amit aztán ott jó étvágygyal el is költöttek.

A vezérigazgató ur egyébiránt gavallér ember volt, mert mázssányi koszorukkal pártolta a színművészetet, sőt egyszerre egy egész vagon színészt és színésznőt hozatott Budapestről.

A végtárgyalás második napja.

Csak másnap reggel foghatott hozzá a kir. törvényszék a beidézett tanuk kihallgatásához.

Első tanuak *Dr. Flesch Miksa* a bank volt csődötmeggondnoka hallgattatott ki. Vallja, hogy a csőd be van fezve a vagyon felosztatót de a hitelezők egy árva batkát sem kaptak, dacára, hogy követelésük *55999 forint 37 lert* tett ki.

Elnök kérdésére, hogy voltak-e koholt követelések, azt feleli: hogy voltak. Lejárat előtt perelt váltókról is beszél. Minthogy 3000 frt körül bonokat is talált.

Dr. Huszághnak arra a kérdésére, hogy a 7888 frt váltókövetelések kinek a részére lettek kiadva? *Dr. Flesch* azt feleli hogy: *Kozich ügyvédeknek*.

Majd Hirschenhauser Dávid tanu hallgattatott ki. A bank könyvelője volt. 5 negyed évig volt ott alkalmazva. A könyvek vezetéséhez mitssem értett és vakon a vezérigazgató diktálása szerint könyvelt.

Barsányi István tanu minthogy a rokon-

sági kötelék kimutatva lett nem hallgatott ki.

Ifj. *Burány Illés* igazg. tag volt 2 évig volt napibiztos soha gyűlésen nem volt. 13 részvénye oda veszett.

Heisler Ferencz gyógyszerész bizonyítja, hogy a volt vezérigazgató az ő gyógyszer-tárában gyakran vette át a pénzes leveleket és azokat ott saját maga fel is bontotta.

Berger Mór tanu csak részvényes volt részt vett a 1893 április 12-en tartott nevezetes közgyűlésen amikor 6000 frt tiszta hasznót mutatott fel a mérleg. Neki ez a mérleg gyanus volt és ott ő ki is fejezte; indítványozta, hogy kérjenek vizsgálatot a hamis mérleg miatt — de leszávarták. Azal fülették le, hogy hogyan mer ő ilyen mondani, amikor *Lackó* és *Popper* könyvelője megvizsgálta a mérleget és azt helyesnek találta.

Kimutattak minden részvényénél 4 frt osztalékot de ezt az osztalékot sohasem kapták meg.

Frankl Henrik tanu felügyelőbizottsági tag volt. Le is mondott erről, mert nem tetszettek neki a rendetlen viszonyok. 891 évi áprilisi gyűlésen indítványozta is, hogy az igazgatóságnak a felmentvényt meg ne adják. Az igazgató kérésére a pénztár pótlására adott 4700 forintot, — de ezt a pénzt már pár nap mulva vissza vette. Feljelentést is tett a bank ellen a törvényszéknél — de a törvényszék miután csak a rendtelenségekről panaszkodott ezt a feljelentést elvetette.

Netter Lipót tanu másodkönyvelő volt pár hétig. Részt vett a kezelésben és látva a rendtelenségeket meg is mondotta az igazgatónak, hogy kevesebb pénz van a kasszában mint amennyinek kellene lenni. Az igazgató erre azt felelte, hogy majd meg-nősiül és a 20000 frt hozományal rendbe hozza a kassát. A bankba azért lépett be, hogy *Wéber* spionja legyen, mert *Wébert* ő mindenről értesítette.

Heilbrun Mór tanu gyakornok volt a banknál. Helyettesítette gyakran a tiszt (pénz)viselőket. Tudomása volt, hogy bonok szerepelnek pénz helyett, hogy kamat helyett bonokkal fizetnek. Mikor *Latzkó* és *Popper* könyvelője megvizsgálta a könyveket a könyvelő elment *Heilbrun* apjához, ki neki régi ismerőse volt és azt a tanácsot adta neki, hogy „vegye ki a fiát a bankból, nehogy a többiekkel együtt őt is lecsukják — mig másrészt elment a tisztviselőkhöz, kiknek azt mondotta, hogy „a banknál minden rendben van!” Vallja azt is, hogy *Kozics* volt az uristen a banknál, ki előtt meghajolt mindenki. *Kozics* naponként 50—100 frtot vett ki a pénztárból és helyébe bonokat rakosgatott.

Kozics vele a ki kiskoru volt — aláíratott 1800 frtos váltót. Ő nem akarta aláírni ezt mondván, „nem merem aláírni, mert kikapok a papámtól” — de azért mégis alá kellett írnia a váltót. Aztán prolongáltatta *Kozics* a váltót és a prolongált váltót is pereltették. Az volt a szerencséje, hogy „hála istennek még kiskoru volt.”

Ezután *Lukénics Nándor* volt bankszolga, ifj. *Kozics István* lettek kihallgatva. Ez utóbbi testére az elhunyt *Kozicsnak*. Ő rendben találta a bankot és azt hitte, hogy csak pletyka ami rosszat az intézetről beszélnek. Majd utánuk *Dr. Fülöp Adorján*, *Buják Emil* lettek kihallgatva és utolsó tanuak

Dr. Geréb Mihály aki abban az időben Wéber csődtömeggondnoka volt hallgattott ki.

A tanuk kihallgatása után a vádhatóság képviselője Kerekes János a tanuk meghittetését indítványozta kivételével azoknak kik rokonságuknál fogva erre kötelezve nem voltak. A védők csatlakoztak ehhez az indítványhoz és az összes tanuk meghitteltettek.

Ezek után az egész délután folyamán alaposan kijutott a felolvasási tisztségéből Gaál Lajos törvényszéki jegyzőnek, aki délután 3-tól egészen 6-ig olvasta fel az óriási nagy terjedelmű szakértői véleményt. A szakértő: Prodánovits György ezt a szakértői véleményt megerősítette és különösen azt konstataálta, hogy a *napbiztosok nem irták alá nevüket.*

A szakértői vélemény konstataálja, hogy mind a könyvek hamisan lettek vezetve, mesemmisítették egyrészt, másrészt lapjaik kitéptettek, — az adatok bevezetve nincsenek, hanem az igazgató »bárczákat« adott a könyvelőknek és ezek azt irták be ami azokra írva lett. *Ez a szakértői vélemény maga egy kész vádindítvány, mely csodálkozással nyilatkozik azon raffinirozott csalásról, amelyeket ennél az intézetnél végbevittek.*

Ezzel a bizonyítási eljárás befejezést nyert és a kir. törvényszék elnöke felhívta a vádhatóságot, hogy vádját terjessze elő.

A vád indítvány.

Ezután Kerekes János királyi alügyész terjesztette elő nagyszabású és szónoki fordulatában is szép vádbeszédét.

Beszéde elején különösen hangsúlyozta a részvénytársaságok hivatását és azoknak hasznosságát az esetben, ha ezek hivatásuk magaslatán állanak. Ha már a kereskedőnek — ugymond — kényesnek és féltékenynek kell lennie jó hírnevére, mennyivel inkább megkövetelhető ez egy részvénytársaságnál. S éppen ezért súlyosan vádolja mindazokat akik az intézet vezetésében részt vettek, kik tudták, mert tudniok kellett, hogy a társaság ügye hogyan állott, nemhogy csődöt sem kértek, de folytatták a bűnös manipulációt. Különösen vádolja Burány Jenőt, Dimitrievits Timót a volt könyvelőt és Kle-nóczkit, ki folyton hitegette a közönséget, hogy az intézet virágzik. Ezeket és Wéber Károlyt család bukás miatt mint tetteseket a többieket a család bukásában mint bűnse-ge-deket kéri elítélni.

Váratlan fordulat.

Miközben az ügyész vádját megindokolta, egyszerre csak egy váratlan fordulattal lepte meg az ügyész vádbeszéd nemcsak a hallgatót, de magát a bíróságot is.

Kerekes János kir. alügyész, amidőn már majdnem befejezte vádindítványát, egy újabb indítvánnyal lépett elő. A felügyelő bizottság egyik tagját, aki eddigelé csak mint tanu lett kihallgatva, a végtárgyaláson fel-merült bizonyítékok alapján vádlottként ki-vánja látni és az eljárás megakasztása nél-kül indítványozza, hogy Frankl Henrik vád alá helyeztessék. Frankl — ugymond az ügyész jól ismerte mindezeket az üzelmeket és mégis a hamis mérleg készítéséhez ugy járult hozzá, hogy saját maga tett be 2 nap-ra 4700 frtot, hogy ezzel a nyilvánosságot félrevezesse. Beszéde befejező részében rövi-den összegezte az összes vádpontokat és kéri az összes vádlottakat különösen arra való tekintettel, hogy éppen mert manapság oly nagy mérvben merülnek fel az ilyen nyilván-

nos szédelgések elrettentő például az összes vádlottakat a legszigorubb büntetés alá vonni.

Dr. Piller Arthur védbeszéde.

Az ügyész vádbeszéd elhangzása után az elnök a védelemnek adta át a szót. A védők közül először Dr. Piller Arthur szólalt fel sikerült védbeszédében.

Dimitrievics Timót képviselőjében tartott védbeszédében kifejtette védenoze ártatlanságát és büntethetlenségét. Kétségbe vonja, hogy a végtárgyalás egész folyamán bármi bizonyíték is merült volna fel, a melyekből védenoze szándékos bűncselekményére köv-etkeztetni lehetne. Jogilag is kifejté, hogy a bűncselekmény alanyi és tárgyi tényálladéka hiányzik. A szakértők állítására a büntető ítéletet alapítani nem lehet, annálkevésbé mert a bűnök összes sulya egy harmadik egyénre az elhunyt Kozics Aladár lelkiismeretére nehezkeedik. Nem képzelhető el, hogy védenoze a saját anyagi romlását szándékosan segíthette volna elő. Védenoze csak egy tehetetlen báb volt Kozics kezében a ki azt iratott vele a mi neki jól esett. Szakértelme sem volt védenozének ahhoz, hogy állását betölthette volna. Különben Kozics maga vállalta magára vallomásában mindazt, a mivel védenozét itt most vádol-ják, nem hiszi hogy a bíróság a Kozics Ala-dár bűnös végrendeletét azzal sankciónálná, hogy védenozét elítéljék. Kéri felmentését.

Dr. Huszágh Nándor védbeszéde.

Utána Dr. Huszágh Nándor zentai ügyvéd Wéber Károly, Polyák István, Kopasz Mátyás, Kerekes Károly, Hürkecz István és Varga József Csárdás védője védenozei ér-dekében egy lendületes és a zentai közál-lapotokat erősen megbíráló védbeszédet tartott amely beszéd mindenestire nagy hatást idézhetett elő a bíróság tagjai előtt.

Jól érezte — ugymond — hivatásának sulyát akkor amidőn 5 védenoze becsületé-nek megvédése ügyét kezeibe letette. 1893. év tavaszán óriási szenzációt keltett az a hir, hogy egy bank lángban áll, hogy annak tehetséges és eszes igazgatója ezekben a lángokba vetette magát, hogy az összes bűnjelekkel együtt ő maga is megégjen. Ez a hir sokakat meglepett, de nem lepte meg azokat, akik már jó régen borzasztó híreket hallottak erről a bankról meg erről az igaz-gatóról, akit ismertek Zentán mindnyájan. S hittük mindannyian akik valamennyire a jövőbe tekinteni tudunk, hogy itt ezen a helyen, a vádlottak padja előtt nemsokára állni fog Kozics Aladár és annak az igaz-gató bűntársai. S megtörtént a nagy meglepetés és Kozics Aladár nem állhat itt, mert ő már egy másik forum elé tartozik és nem állnak itt azok, akiknek itt állaniok kellene.

Mindenekelőtt a szakértők ellen intéz tá-madást és kimutatja, hogy az a munka, a miért az állam egy pár ezer forintot kifize-tett, szép munka, de a papirkosárba va-ló. Ezek a budapesti szakértő urak — mondja a védő — azt állítják, azt konsta-tálják, hogy a hamis könyvelés, a hamis mérlegkészítés oly furfanggal lett keresztül-vive, hogy azt az intelligens felügyelő bizott-ság nem konstataálhatta s így a szakértők szerint a felügyelők nem bűnösök, hanem bűnös Kopasz Mátyás, aki irni olvasni nem tud, bűnös Polyák Pista, aki a banknak tá-jékára sem járt, mert az év legnagyobb részét az ökrei közt töltötte a tanyán, bűnös továbbá Varga, Csárdás, Hürkecz és Kerekes, az egykor jómodu, de a bank bukása által koldusbotra jutott iparosok, akiknek a könyv-

vezetés elemeiről még csak fogalmuk sincsen és akik a mindenható bankdirektornak csu-pán vak eszközei voltak. Ezt a szakértői véleményt, amelyet semmi positiv bizonyíték nem támogat, de támad minden adat — az ítékezés alapjául elfogadni nem lehet.

Minden vádnak, amely a megsértett jog-rend megtorlását követeli, magában kell foglalni azt az igazságot, amely igazság megnyugtatja jogérzékünket. A jelen bűntügy vádlevelében és vádjában ezt az igazságot nem sikerült feltalálnom.

Távol áll védenozemtől az irigység amiatt, hogy azokat akik a bukott bank vezetésében a legelénkebb részt vették, hogy azokat akik szakértelmük folytán a hűtlen sáfarko-dásról meggyőződhettek, hogy azokat akik a végtárgyalás adatai szerint a gonoszságot nemcsak tudták, de abban részesek, hogy azo-kat akik a hamis könyveket vezették, a hamis mérleg előállításában közreműködtek, a kik a pénztár hiányzó összegét: pár ezer forintot egy két napra kölcsön adták, akik a hitelez-ők félrevezetésében a főbűnös — felügyelők és az igazgatóság kaputos elemei nincsenek a vádlottak padján. De az igazság iránti ér-zékem háborog akkor, amidőn azt látom, hogy védenozekimen, ezen együgyű és ártatlan em-bereken szándékoltatik végrehajtani a sér-tett jogrend megtorlása. Ezekben az embere-ken, akikben a gonoszság a károsítási szán-dék, a dolus speciális hiányzik. Ennek a bűntügynek a kuszált fonalí oda vezetnek, hogy a bank bukását Scheinberger Dagobert előkészítette, Kozics Aladár pedig betetőzte. A többi vádlottak vak eszközök voltak és kizsákmányoltattak épugy, mint a nagyszámu hitelezők.

Ezután hosszasan foglalkozik minden egyes védenozének az ügyével külön-külön, végre Wéber csődjét adja elő s felmentő ítéletet kér.

Dr. Braun Károly védbeszéde.

Ezután Dr. Braun Károly mint Kolofon védője emelt szót, védelmének előadásánál követni akarja a kir. ügyész vádindítványát védenoze nem azzal védenozett, hogy ő a törvényt nem ismeri, hanem azzal a mi a végtárgyalás során napnál világosabban ki-tünt, hogy nem volt meg benne az az ér-telmi képesség a mely erőt kölcsönözhetett volna nekie, hogy ellenállhatott volna a bűnszerző vezérigazgató vasakarátának és ellenállhatatlan parancsának. Nem győzi eléggé csodálni, hogy a vádhatóság most, amikor világosan átláthatja az egész ügyet a vádat még mindig fentartja, és az egész egész bűntügy moralja egy német közmon-dásra utal: «Die kleinen Dieben hängt man auf, die Großen lässt man laufen.» Csodálatos dolog, hogy a felügyelő bizottság tagjai a kiknek tudniok kellett mint pl. Frankl Henriknek és Dr. Fülöp Adorjának, hogy milyen dolgok fordultak elő ebben a bűnös intézetben, ezeknek a dolgoknak utjukat állták, sőt a nyilvánosságra hozott leleplezé-seket vissza is vonták.

Ezt csak saját egyéniségök megvédése céljából tehetnék és csak ilyen takargató-soknak tulajdonítható, hogy nem a felügyelő bizottság tagjai ülnek a vádlottak padján. Kénytelen felidézni a vezérigazgató bűnös szellemét a ki a tisztességes polgárok sere-gét ide a vádlottak padjára juttatta, azért, hogy minden gazságáért ők számoljanak le helyette, kénytelen ide idézni azt a szelle-met, ki nem elégedett meg azzal, hogy életében örvénybe sodorta mások becsületét, hanem a sírból is kikélt, hogy átkos lehel-

letével most is zaklassa a tévutra vezetett egyszerű és tudatlan embereket. Hiszen ki-tűnt az, hogy ez az átkos szellem védenczem tudatlanságát is eszközzé avatta fel, olyan eszközzé amely még saját maga magát is tönkre tette. Ennek a becsületes iparosnak 20 évi fáradozásainak összes gyümölcsöt silányította tönkre Kozics Aladár, ki összes munkálkodásának kamatait most abban találta fel, hogy a vádlottak padján ül. Védenceze 800 frtot készpénzben helyezett el abba az intézetbe s elképzelhető-e, hogy neki ezekről a szédelgésekről tudomása volt a mikor maga is a gazságok áldozata lett.

Védő ezután kifejtve, hogy védencezével szemben úgy az alanyi mint a tárgyi tényálladék hiányzik; teljes lelki nyugalommal tekint az ítélet elé, mely védenczét felmenteni fogja.

Még a délelőtt folyamán került sorra Dr. Révész Ernő védbeszéde, mely azonban déli 12 órakor megszakítva lett, délután nyert folytatást. Dr. Révész Ernő az ő megszokott jó ízű modorában adta elő a védelmet és nem egy helyen derítette mosolyra nemcsak a közönséget de magát a törvényszéket is.

De nemcsak ez irányban volt a védőbeszéd figyelemreméltó, hanem különösen kitűnt azáltal, hogy a jelen bűnpörben oly nagy szerepet játszani akaró és az államkincstár terhére másfélezer frtba kerülő szakértői véleményt teljesen tönkre silányította. Bizonybizon ezért a pénzért jobb dolgot is lehetett volna művelni.

A vádhatóságnak ugyanis ez a szakértői vélemény volt az utmutatója a bűnpörben, a mely szakértői vélemény azonban a védő bonczkése alatt teljesen discredialisódott. Saját magával ellentétben állónak mutatta ki a védő ezt a szakvéleményt, amely a bíróság togáját is ölti magára és a szándékoság és bünyesség kérdésébe is egészen avatlanul beleszó. A védő mindezeket a gyöngéket ügyesen kimutatta a közben lefestvén Kozich Aladár urat a ki valóságos capitis diminutiót végezett a zentai polgárokon. Felemlíti, hogy mily óriási respektusa lehetett a népnek attól az embertől akit most is »igazgató urnak« czimeznek. A védő megvan győződve arról, hogyha Kozich Aladár azt mondotta volna ezeknek az embereknek, hogy a bonikat nem porzóval, hanem tubákkal kell leporozni, azt is elhitették volna.

Védőbeszédének befejezte után Crainicean Mihály elnök a tárgyalást befejezettnek nyilvánította és hosszú tanácskozás után az esteli órákban hirdette ki az ítéletet.

Az ítélet.

Feszült várakozás közepette hirdette ki a váditanács elnöke a királyi törvényszéknek ebben a nagy bűnpörben hozott ítéletét. Ezen ítélet szerint *Burdány Jenő, Dimitrievics Timó és Weber Károlyt* a vétkes bukás vétségében mondotta ki bűnösöknek és ezért 8—8 napi fogházra lettek elítélve. A többi vádlottak mind a vád és annak következményei alól *föl lettek mentve*. Egyben pedig a királyi ügyész azzal a kérelmével, hogy Frankl Henrik vád alá helyezessék elutasított, azzal az indoklással, hogy Frankllal szemben a vád joga elévült.

A három elítélt vádlott valamint ügyvédjeik Dr. Huszágh Nándor, Dr. Révész Ernő, Dr. Piller Arthur az ítélet ellen felebbezést jelentettek be csupán csak Dr. Braun Károly

nyugodott bele az ítéletbe kinek védenczét *felmentették*.

A királyi ügyész úgy a felmentések ellen, valamint az elítéltek büntetésének szigorítása végett felebbezést jelentett be.

Az ítélet indoklása.

A tizenhat vádlott közül az elítélt 3 vádlott is csak azért lett elítélve, mert *őket eljárásuknál gondatlanság terheli*. Nem bizonyult be ellenük, hogy megkárosítási szándék vezérelte volna őket sőt ők maguk is megkárosultak és nem vettek tényleges részt azokban a bűncselekményekben, a melyek az intézetnél elkövetve lettek. A többi vádlottakat pedig fel kellett menteni azért, mert őket még a gondatlanság sem terheli s a szakértői vélemény sem szolgálhatott alapul elítélésüknek. Frankl Henrik ellen a vád joga elévül s ezért nem volt vád alá helyezhető.

Elismeréssel kell nyilatkoznunk kir. törvényszékünk váditanácsáról és elnökéről, hogy ezt a nagy monstre pert anélkül, hogy az alaposság rovására történt volna, oly rövid idő alatt az összes nehézségek leküzdésével tudta letárgyalni.

Különfélék.

— **Törvényszékünk új elnöke.** Polgár József törvényszékünk új elnöke előtt tegnapelőtt tisztelgett a kir. törvényszék és járásbírószág jegyzői kara. Az elnök igen szép beszédben buzdította a jegyzői kart a munkásságra, amiért az elismerés nem csak az ő részéről, hanem a felsőbb bíróság részéről sem fog elmaradni. A jegyzői kar tisztelgése után a kezelőszemélyzetet fogadta az elnök.

— **Tűz.** Tegnapelőtt délután fél 4-kor Engel és Goldstein zombori kereskedők pinczéjében egy inas vigyázatlansága folytán az ottlévő petroleum tartály meggyúlt és az ha a tűzoltók idejében az összes ablakokat és nyílásokat el nem tömők, könnyen végzetessé válhatott volna. A tüzet elnyomták. Kár nincs.

— **Hírek az érseki egyházmegyéből.** Angyal Béla Csonoplárról Szontára, Apatity Boldizsár Szontáról Csonoplára kápláni minőségben áthelyeztettek.

— **Eljegyzés.** György Elek eljegyezte özv. Boldizsárné Bártl Hermin asszonyt Zomborban.

— **Sikkasztás miatt feljelentett gőzmalom.** Ilyen cím alatt közülük legutóbbi számunkban ama 3 feljelentés részleteit a mit a szabadkai takarékpénztár és népbank továbbá Prodánovics György benyújtottak Sümeghi Ferencz ellen. Félreértés kikerülése végett szükségesnek tartjuk megemlíteni, hogy a szabadkai takarékpénztár és népbank 55.000 frt követelése teljesen biztosítva van, amennyiben ezen összeg Sümeghi ingatlanaira első helyen van bekebelezve. E szentszati ügyben a vizsgálat folyamatban van.

— **A mostoha.** Megirtuk mult számunkban, hogy Dettári nyugalmazott mozdonyvezető felesége megpörtült. Persze megindult a VIII. körben az asszonyok között a szóbeszéd: ugye mondtam! — Tudtam. — Az Isten büntetése. — Dettárinak ugyanis második felesége a szerencsésen tébolyodott, özvegy és három gyermek anyja volt mikor a már java férfikorát leált Dettárhoz nőül ment. Dettárinak is volt két leánya és egy fia az első feleségétől és bizony a mostoha a maga gyermekeit dédelgette — az árvákkal pedig rosszul bán-

ahogy már a mesékben is írva van. A mostoha lányai kisasszonyok, az árvák cselédék lettek; kimarta szegényeket a házból a mostoha. Ime most, megverte ez Isten — így mondják az asszonyok és hát elhiszik a férfiak is — elvette a mostoha eszt. Nincs azonban vége a történetnek. Az asszony legidősebb leánya, ki Ujvidéken van férjhez, meghallotta, hogy édes anyja megpörtült, másnap már itt volt Szabadkán férjével együtt, felpakolta három szállító kocsi-ra az összes házibutorokat és vitette ki a vonathoz. Az öreg Dettári nézte egy darabig mint pakkol az ő mostoha lánya, de aztán csak eszébe jutott megkérdezni a kapitányságot, hogy hát ez így szokás-e vajon? A kapitányság nyomban »lemaraszította« a vonatról a már elpakolt butorokat, megmagyarázván a gyors kezű asszonynak, hogy hát ilyen rövid uton nem lehet — örökölni, különösen mikor még az édes anyja él, meg hát másoknak is van bele-szólásuk.

— **Féltékeny szerető.** Csinos leány Kolompár Mária, belé is szeretett rövid ismeretség után Nagy Károly moroviczai lakos. Csakhogy a szép Mária másra is kacsintott s e miatt régi szeretője féltékenykedni kezdett. Szemére is vetette, hogy ne kaczerkodik mert ebből baj lesz. A leány azonban nem hallgatott az intő szóra. A szerelmesek a napokban találkoztak Tomjenovics István korcsmájában s néhány szót váltva egymással Nagy Károly zsebkésével úgy vállon szurta szeretőjét, hogy ez eszméletét veszve összeesett: A tettest a csendőrség elfogta és az illetékes hatóságnál feljelentette.

— **Késelés.** Madararól írják: Szaler József madarasi lakos a napokban éjjel összeszólalkozás közben úgy megszurta Stzupaczi János ottani lakos zsebkésével, hogy rajta súlyos testi sértést okozott. Tettes illetékes helyeken feljelentetett.

— **Az új Ferencz-csatorna megnyílt.** A Ferencz-csatorna részvénylárásaság vezérigazgatósága tegnap közölte a szegedi kereskedelmi és iparkamarával, hogy a Ferencz csatorna bács-fődári torkolatának Ó-Becse-re való áthelyezési munkálatai már annyira előrehaladtak, hogy a csatorna medre egész Ó-Becse község alá teljesen elkészült, a csatornával összekötetett és vízzel megtöltetett. A társaság az új csatornára az hajózási forgalmat f. hó 8-án megnyitotta és a teljes megnyitásig a B.-Földvárra érvényben levő dijszabás vámdíjait számítja.

— **Flamingó — a lúdpiaccon.** A héten a lúdpiaccon egy méternyi nyakhosszaságu ludat árult egy kofa. El is adta — sőt le is vágta. Egy tudósnak megmutatták, aki ki is sütötte, hogy az a lud — flamingó volt. Szabadkán tehát már flamingót is árultak!

— **Röpülő borosüvegek.** Balogh Mihály dautovai lakost pár nap előtt éjjel korcsmai összeszólalkozás közben Kövesdi István ottani lakos két drb fél-fél litteres üveggel úgy fején vágta, hogy rajta súlyos testi sértést okozott. A tettest feljelentették a bajai kir. bírósnágnál.

— **Lopás.** Barta Máté borsódi tanyai lakostól f. hó 7-én virradóra sertséti ólából 3 drb anya koczát 120 frt értékben ismeretlen tettesek elloptak. Nyomozás erélyesen folyamatban van.

— **Angyal kellett az istennek.** A vörheny, a roncsoló toroklob az ártatlan gyermekek között már hetek óta pusztit. Nem mulik el nap, hogy öt-hat ház ne borulna gyászba, és a rém nem nyugszik, iszonyatos aratásaiba nem fáradt még bele. — Ma vették a gyász-

jelentést, hogy Steiner Ede helybeli lakos egyetlen kis leánykaja: Elluska, e hó 9-én este rövid, kínos szenvedés után meghalt.

— **Katonai ünnepély.** A helyben állomásozó ezredék állomásparancsnoksága Ó Felsege legmagasabb uralkodásának 50 éves emlékére f. évi december hó 2-án katonai ünnepélyt rendez. Az ünnepély programja következő: Délélt 10 órakor ünnepélyes istentisztelet a Szt. Teréz egyházban. Az istentisztelet után az emlékérmek kiosztása; a közöshadseregbelieké a Petőfi-utcai laktanyában, a honvédeké a honvéd laktanyában.

— **Országos vásár.** A legközelebbi zombori országos vásár november hó 20-án és 21-én tartatik meg.

— **Fizetéseképtelenség.** A bécsi „Creditorenverein” Engel Mór zombori kereskedőezrednek fizetéseképtelenségét jelenti.

— **Mikor a férj is odahaza van.** A bajmoki Vanjur Mátyás az utóbbi időben a horvátországi Zsupania kerület Drenovezi nevű községében tartózkodott. A múlt napokban éjnek idején elment Bertics Fülöp drenovezi lakos házához és az ablakon bezörgetett, felszólítván Bertics feleségét, hogy őt bocsássa be, azt vélvén, hogy a férj nincs odahaza. Kopogására a férj jött ki, magával hozván egy fejszét és anélkül, hogy egy szót is szólott volna, oly hatalmas három csapást mért Vonjur fejére, hogy az holtan elterült. A gylkosság után Bertics elment a község házára, hol maga elmondta a történeteket. A gylkóst elfogták.

— **Hirdetmény.** Ó császári és apostoli királyi Felsege 1898. évi augusztus 18-án kelt legfelső kéziratával uralkodása kezdetének ötvenedik évfordulója emlékére az állami polgári hivatalnokok és alkalmazottak részére egy 1898. évi december 2-án adományozandó emlékérmet méltóztatott legkegyelmesebben alapítani. Az érem adományozása előzetes jelentkezésre történik, még pedig a még tényleges szolgálatban levő vagy nyugdíjazott állami polgári alkalmazott, illetve alkalmazva volt egyének f. évi november hó 14-ig méltóságos Schmausz Endre főispán ur hivatalos helyiségében tartoznak igényüket rövid uton bejelenteni, a városi alkalmazottak és nyugdíjasok közül jelentkező igény jogosultak jelentkezése pedig ugyancsak f. évi november 14-ig a polgármesteri hivatalban fog elfogadtatni, ahol az ezen éremre való igényüket igazoló okmányok is felmutatandók.

Szenzációs letartóztatás Zomborban.

(A „Bácskai Hírlap” tudósítójától.)

Zombori levelezőnk rendkívüli szenzációs úgryról értesít bennünket. Tegnapelőtt délelőtt egy tekintélyes kereskedőt és háztulajdonost tartóztatott le a rendőrség az ügyészség megkeresése folytán s városzerte találgatják ennek a letartóztatásnak az okát.

Az esetről tudósítónk a következőket írja: A Bácskai Hírlap f. évi szeptember 17-diki 147. számában a következő hír volt megírva:

— Tűz. Tegnap délután 1 órakor nagy tűz volt Zomborban a főutcán Sztolykovits emeletes háza kigyulladt és csakhamar az egész tető lángban állott. A gyorsan előretűtő tűzoltóknak már csak a szomszéd házak megmentésére lehetett gondolniok, melyek nagy veszedelemben voltak. Egy és fél órai oltás után végre lokalizálhatták a tüzet. Érdekes,

hogy ma egy hete ugyanebben a házban volt tűz, a mikor szintén nagy volt a kár. A tűz valószínűleg gyújtogatásból származik. A ház biztosítva volt.

A tűz keletkezésének okát, minthogy az eset igen gyanus volt, a rendőrség kutatni kezdte s minthogy pozitív eredményre nem juthatott, a vizsgálat egyelőre szünetelt, ugyanazonban, hogy az ügyet az ügyészséghez áttette s ott minthogy a tettest határozottan kideríteni nem tudták, bevárták a további fejleményeket. Hogy hogy nem a napokban igen súlyos bizonyítékok kerültek a rendőrség kezébe arra nézve, hogy a tűz keletkezésének oka gyújtogatás volt és a gyújtogatással magát a háztulajdonos tekintélyes kereskedőt, Sztolykovits Zach G.-t gyanúsítják.

Ezen gyanuról a rendőrség a kir. ügyészséget értesítette s ott a felmerült gyanúok alapján elrendelték Sztolykovits letartóztatását.

A letartóztatás, mint tudósítónk jelenti, — tegnapelőtt délelőtt történt, amikor is a rendőrkapitány megjelent Sztolykovits lakásán és rövid bevezetés után letartóztatottnak jelentette ki.

Sztolykovits e kijelentésre annyira megijedt, hogy nem tudott szóhoz jutni. A rendőrség a kir. ügyészséggel egyetemben megindította a legszigorubb vizsgálatot.

Jelenet a békebiróság előtt.

Mióta a bagatell bíróság a volt nőképezde épületébe költözködött abból az alacsony eldugott kis házikóból, azóta az egyhangu unalmas tárgyalásokat érdekes apró pikantériákkal fűszerezett jelenetek váltották fel. Mert hát a finom leány illat annyira belefészkelte magát a szobák falába, hogy az a rövid pár hónap — amióta tudniillik a kis lányok kiköltöztek onnan — nem lehetett elég arra, hogy azt a falakból kiszellőztessék. A komoly, erkölcsös békebíró hiába surrottatja a padlatot, hiába festette újra a falakat az a különös finom illat folyton csiklandozza orrát.

De hogy a dologra térjek:

M. ur szám alatt beperelte 18 frt házbérbérlés iránt Nagy Kain szabadkai nagyföldbirtokos és háztulajdonost.

Nagy Kain kézzel lábbal védekezett. Alapítalan a követelés, mert ország-világ tudja, hogy neki a Petőfi utcában 16 lakosztályos palotája vagyon, neveléses volna tehát, hogy ő 18 frt t bérelne szobát más házában.

Felperesi ügyvéd mosolyogva hallgatta a védekezést és derült hangon szólt:

— Jöjjön hát a tanu!

És oda libbent a zöld asztal elé egy tüzes szemű, szőke hajú, fitos orru kis leány asszony, megigazitotta bokorugrós szoknyáját és vallott következő módon:

Ypsilant Bözsi a nevem, kukoricza fosztáskor multam husz esztendő, hites uram nincs. Ha úgy kívánják a nagyságos urak, oszt esküt is kell tennem, elmondom, ahogy történt. Ott járkáltam, sétáltam tavál ilyenkor ugy este tájban a park felé. Hallottam, mert hát visszanezni röstelkedtem — hogy utánam koczog valaki folyton folyvást. Mikor az egyik gázlámpához értem megszólta valaki hogy hát: hova siet szögám?

Megfordultam ki szól hozzám, hát bizony a Nagyságos Nagy Kain ur volt az, kit hírből jól ismertem. Mondok tehát az ember, még nagy szerencsét csinálhatok vele.

Nem is sokat kéretem magam, szívesen lettem a babája. Ki is vette nekem M. nagyságától a szobát 25 pengőért fél esztendőre. A Csipták Rókus bácsi volt a közbenjáró.

Másnap este eljött hozzám, adott öt pengőt, harmadnap megint kettőt. Én a hét forintokat oda adtam a házi gazdánknak. Negyednap este nem jött el. A nagyságos ur, őtöd este egy koronát adott, amit én az ablakon dobtam ki, mert hát megkövetem a nagyságos urakat, ha már összeadom magam —

Nagy Kain ur rekedt hangon szólt közbe: — Kérem fizetek!

Összenéztek a fiskálisok a bíróval, a további tanuhallgatás beállított és Zrinyi Terike a dolog érdekesebb végét nem mondhatta el.

Eddigi vallomása azonban meg vagyon örökítve a szabadkai községi bíróság számú peresomágyában, melyre piros czeruzával az van írva, hogy: egyeszség — ad acta.

És szóla otthon alperes felesége:

Kain! Kain! Hova tetted a tizennyolcz forintokat, amelyek reggel még az erszényedben voltak.

Felelé pedig Kain:

— Jótékony czélra adományoztam kedves feleségem.

És az asszony a világért sem akarta emez állítását elhinniaz urának.

Jan—csi.

SZÍNHÁZ.

Az oroszánvadász.

November 8.

Örömmel regisztráljuk, hogy a második bérllet elég jó auspiciumok között indult meg. Most már nemcsak a páratlan esték összes páholyai vannak kibérelve, de a páros napokon is három páholy kivételével minden páholy bérelve van. Ugy tegnap, mint ma szépen megtelt a színház és ez ugy látszik maradandó lesz, mert az előadások is most már a rendes kerékvágásba jutottak. A tegnapi vigjáték és a mai operette ensemble teljesen kielégítette a közönséget. Az előadók mindkét estén ügyesen játszottak, szépen, simán, gördült az előadás, a közönség jól mulatott.

Verőnek nem nagy becsű operettje ma másodszer ment, a szereposztás ugyanaz volt, mint az első előadásán, azaz a különbséggel, hogy Gaston szerepét Torossytól G á b o s Nelly vette át. A mai előadás azonban a szó igaz értelmében messze felülmulta az első. Ennek oka mindenesetre az is, hogy ma már jobban el lehetek készülvé, mert hisz az első előadás inkább főpróbá számba megy a vidéken — de a mai előadás az összes szereplők megtették kötelességüket. Kedvvel játszottak, szépen énekeltek és ha a darab nem volna olyan gyenge, mint amilyen — a mi persze Verő urnak róható csak fel hibául — határozottan zajos sikert aratott volna.

G á b o s Nelly ma már nem volt kezdő operette énekesnő, a tapsok nem a hálás jóakaratóközönség biztató tapsai, hanem az elismerés, az egyhangu elragadtatás spontán megnyilatkozásai voltak a perfect operette divának. Mert G á b o s Nelly mai fellépésével teljesen meghódította a közönséget. Első jelenetében, amint a fess tüzér kadet fényes uniformisban, katonai léptekkel a közönség elé lépett felhangzott a taps a nézőtérrel,

mely megújult akkor, midőn tisztán üdén végig énekelte belépőjét. Hangja tisztán csengett nemcsak a magas, de az alsó regiszterekben is, játéka eleven, tüzes és amellet diskrét volt. *Juhász Ilonka* (Madlén) is ma teljesen hangjánál volt, szépen énekelte és jól játszott. *Ferenczy* kitünő volt a czimszerepben, *Mihályi* ragyogtatta remek tenórját, *Lomniczyné* (Dorothea), *Deréki* (Baptiste) és *Lomniczy* (Toupin) jelesen alakították s ügyes mókáikkal folyton derült hangulatban tartották a közönséget.

A. az ujfundlandi.

November 9.

Bizony bizony ideje lenne nálunk is azokat a bizonyos „fehér estéket” behozni, mert hát fiatal lányok is szeretnek színházba járni s nem tudják telőgni azt, miért olyan kegyetlenek a szülők, hogy olyan gyakran elvonják tőlük ezt az élvezetet. Tiszteljük és becsüljük az igazgató urnak abbéli törekvését, hogy a színi irodalom legújabb termékeit igyekszik megszerezni és előadni, de vannak az ujabbak között olyanok is, amelyek a „fehér estékre” alkalmasak.

A mai előadással különben teljesen megelégedésünket nyerték meg a szereplők. *Ferenczy Frigyes* igen jól adta a szélsap természetű képviselő szerepét. *Kápolnay Juliska* valósággal remekelt valamint *Torossy Katica* is. *Dicséretet* érdemelnek még *Lomniczyné*, *Deréki* és *Lomniczy*. *Fóti Frida* mint mindig, ma is kedves volt. *Ferenczy* és *Torossy* mulattató dalait a csekély számú közönség tapsokkal jutalmazta.

L.

10460 szám 1898. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szabadkai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy *Bittermann József* végrehajthatónak *Berényi Lajosné* szül. *Berhard Mariska* végrehajtást szenvedő elleni 2400 frt kr. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a szabadkai kir. törvényszék (a szabadkai kir. járásbíró) területén lévő Szabadka város határában fekvő a szabadkai 12108 számú betétben A. t. 443. hrsz. I. kör 168 szám 129 □ öl területű és *Berényi Lajosné* szül. *Berhard Mariska* nevében álló ingatlanra 1200 forint ezennel megállapított kikiáltási árban és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1898-ik évi november hó 22-ik napján délelőtt 9 órakor a szabadkai kir. törvényszék telekkönyvi hivatalában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 120 frt — krt készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsegélyeztetni.

Szabadkán a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság 1898. szeptember 18. napján.

Dr. Eperjessy Béla,
kir. tszéki bír.

19101 tan. 898 szám.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, miszerint a város tulajdonát képező alábbi nádlások f. évi kihasználása nyilvános árverés útján hasznosbérbe fog adatni és pedig:

1898. évi november hó 22-én d. e. 9 órakor a helyszínén:

Miakai nádlás 17 lánca.

f. é. november hó 22-én d. e. 10 órakor a helyszínén:

Sándori szőlőkötő Ludasig 37^{1700/2000} lánca.
f. é. november 23-án d. e. 9 órakor a helyszínén:

Zentai országúttól a Geiger szállásig 104^{850/2000} lánca.

f. é. november 24-én d. e. 9 órakor a helyszínén:

Ludason: Tabor, Fűzes, Csurgó és Nagyrét 177^{850/2000} lánca.

f. é. november 26-án d. e. 9 órakor a helyszínén:

Ludason: Sziget, Szárazrét, és Lebuki 101^{1900/2000} lánca.

f. é. november hó 27-én délelőtt 10 órakor a gazdasági tanácsnok hivatalos helyiségében:

Tompa gyékényes 1 lánca.

Kőrösi csőszháznál 1 lánca.

Bajmók kaponyai 4 hold.

f. é. november 29-én d. e. 9 órakor a helyszínén:

Kelebiai nádlás 88^{600/2000} lánca.

Kelt Szabadkán, 1898 évi november 6-án.

A városi tanács

11264 szám 1898 tkv.

Árverési hirdetményi kivonat!

A szabadkai kir. trvszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy *Scultéty Gyula* végrehajthatónak *Mikovits Jakab* és társai végrehajtást szenvedő elleni vagyonszövetség és járulékai iránti végrehajtási ügyében a szabadkai kir. törvényszék (a szabadkai kir. bíróság) területén lévő Szabadka város határában fekvő szabadkai 9700 sz. betétben A l 29944/1 és 29944/2 hrsz. a. foglalt *Mikovits Jakab*, *Mikovits Lajos*, *Mikovits Agnes* férj *Biró Dávidné*, kkoru *Mikovits István* kkoru *Mikovits Péter* kkoru *Mikovits Krisztina* kkoru *Mikovits Mária* és *Scultéty Gyula* nevéhez álló 679 sz. 475 □ öl területű udvarra és 4 h. 1133 □ öl területű szántóra 1728 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megállapított ingatlan az 1899 évi január hó 10-ik napján délelőtt 9 órakor a szabadkai kir. törvényszék telekkönyvi hivatalában megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% vagyis 172 frt 80 kr készpénzben vagy 1881 LX t.-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban beküldött kezéhez letenni avagy az 1881 LX. t.-cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsegélyeztetni.

Szabadkán, a kir. trvszék telekkönyvi hatóság 1898 évi október hó 18-ik napján.

Dr. Eperjessy Béla,
kir. tszéki bír.

HÖLGYEIM!!

Évek óta kutatok teljesen ártalmatlan szépítő szerek után, végre sikerült egy kitűnő arczkenőcsöt feltalálnom, mely vegyszertileg kipróbált és a legártalmatlanabbnak bizonyult, mely valaha e téren létezett. E krém zsírtalan és nappal is használható; belőle igen kevés kell úgy, hogy a legelhanyagoltabb arczbőrön már 4 hét alatt bámulatos előnyös változást lehet észrevenni. **Mille-Flours-Crém** az arczbőrnek gyönyörű, sima üde tiszta fehérséget ad. Meg vagyok győződve, hogy t. hölgyeim egy tégely **Mille-Flours Crém** használatát után köszönettel keresnek ismét fel. **Mille-Flours-Crém** egy tégely 50 kr. hozzá **Mille-Flours-szappan** 40 kr. egy doboz **Mille-Flours-Poudre** bármely színben, kimerítő utasítással könyveskével együtt 60 kr. Ebben a könyveskében megtalálható minden felvilágosítás és utasítás, mely az arcz és test ápolásához tartozik, ki hozzám bizalommal levélileg fordul, díjtalanul kap felvilágosítást és a kis könyvet is ingyen kapja. Portó beküldése bélyeg is lehet. — Utánvéttel is beküldöm bárkinek és b. rhová a kívánt czikket. **Mandl Ida** Budapest, VII. Bethlen-u. 12.

Amerikai zseborák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja szerkezete pontosabb s jobb mint a legdrágábbé.

Ara darabonként 3 forint.

Jótállás mellett, míg a készlet tart.

Hozzá ezüstös óraláncz 60 krajczár.

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállítás-son kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva, Tiszta és kényelmes munka. Bőrbe-tegségtől megment, Tartós és pénzmegtakarító Darabja 3 forint.

A penge ***csillagos aczélból és a többi részei alpaccából vannak.

Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megrendelhető:

POLLÁK SÁNDOR főbizományosnál

Budapest, V. ker. Kálmán-utca 17.

Gyűjtőknek 5 drb után egy ingyen küldetik.

19065/898 tan. szám.

Faarverési hirdetemény.

Szabadka szab. kir. város tanácsa részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a város tulajdonához tartozó s alább felsorolt erdőrészekben fekvő fakészlet azonnali készpénz fizetés mellett árverés útján a helyszínén fog eladatni és pedig:

f. évi nov. 12. és 15-én 8-kor Radanovácson.

- 221 öl akác gőmbfa,
- 27 öl akác ágfa,
- 34 kazal akác rőzse,
- 33 kazal nyárfa rőzse és
- 20 rakás akác szerszámfa.

f. évi nov. 16. d. e. 8 óraker Kőrösben,

- 19 kazal akác rőzse,
- 2 fenék akác rőzse és
- 7 kazal fenő rőzse.

f. évi nov. 16. d. u. 3 óraker Deszkáson.

- 21 kazal akác rőzse.

Mely árverésre a venni szándékozók ezenel meghivatnak.

Szabadkán, 1898. évi november hó.

A városi tanács.

Legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona.

Az összes 50,000 nyeremény JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben
1.000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő	Korona
1 Jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 " "	200000
2 " "	100000
1 " "	90000
1 " "	80000
1 " "	70000
2 " "	60000
1 " "	40000
5 " "	30000
1 " "	25000
2 " "	20000
3 " "	15000
31 " "	10000
67 " "	5000
3 " "	3000
432 " "	2000
763 " "	1000
1238 " "	500
90 " "	300
31700 " "	200
3900 " "	170
4900 " "	130
50 " "	100
3900 " "	80
2900 " "	40

50,000 nyer. és jut. összegben **13.160,000** melyek hat húzásban sorsolhatnak ki.

A harmadik nagy magy. kir. osztálysorsjáték nem-sokára ismét megkezdődik és újból

50,000 jut **100,000** eredeti sorsjegyre
pénznyeremény eredeti sorsjegyre

tehát az oldalt levő jegyzék szerint a sorsjegyek fele nyereményt huzatik és a nyeresi esély igen nagy. Összesen tizenhárom millió **160,000** kor. kerül biztos döntésre. A legnagyobb nyeremény leg-szerencsésebb esetben

egy millió korona.

Minél előbbi megrendelésnél I-ső osztályu eredeti sorsjegyeket a tervszerinti eredeti árban és pedig:

egy egész I-ső oszt. sorsjegyet	6.- frt
" fél " " " " " "	3.- " "
" negyed " " " " " "	1.50 " "
" nyolcad " " " " " "	.75 " "

utánvéttel, vagy az összeg előleges beküldése ellenében küldünk szét Hivatalos jegyzéket minden húzás után megküldjük, hivatalos tervezetek díjtalanul rendelkezésre állanak. A húzások nyilvánosan történnek a magy. kir. kormány felügyelete alatt.

Kérjük a **rendelményeket** mielőbb legkésőbb azonban

folyó évi november hó 17-ig a húzás napjáig hozzánk beküldeni.

Török A. és TSA

a m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusítói

Budapest, V., Váci-körút 4/A.

Rendelőlevél kivágandó.

TÖRÖK A. és TSA uraknak
Budapest, Váci-körút 4/A.

Kérem nekem.....eredeti I. osztályu sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeg: frt

(A mely rovat szükségfelel, törlendő.)

Pontos czím.

Hirdetemény.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tudatni, hogy

Artézi Gőz- és Kádfürdő Intézetemnél

a „Salon“ fürdő összeköttetésbe hozott a gőzfürdő öltözőivel, miert is most annak kiegészítő részét képezi.

- Egy fél fürdő hideg cura vagy lepedő ledörzsölés egyszeri használata . o. é. 20 kr.
- Egy fél fürdő hideg cura Massenzóással vagy flotirozással. o. é. 40 kr.
- Havi bérlet félfürdő vagy lepedő ledörzsölési hideg cura szolgál díjjával együtt 1 óra 10 frt.
- Ugyanaz flotirozással vagy Massagel egy óra a szolgál díjjával együtt . o. é. 20 frt.

Továbbá fürdő intézetemnél bármely orvos által előírt mesterséges gyógyfürdőt a közönség saját maga által beszerzett gyógyszereivel külön díjazás nélkül fürdő intézetemnél gyakorolhatja.

Az összes fürdőimre orvosi felügyeletet Tekintetes **Dr. Barabás Arnold** ur ideg- és gyermekgyógyász teljesíti.

Az orvosi rendelő órák naponta reggeli 8-tól 9 óráig d. u. 3-tól 4 óráig az orvosi díjazás egy hétre 1 frt szegényeknek ingyen sőt mint fürdő intézetem már 20 évi fennállása óta gyakorlatban lévő fürdők ezuttal is szegényeknek orvosi rendelethez ingyen szolgáltatnak ki.

Hivatalnokoknak egyleteknek és testületeknek mérsékelt árak.

Tisztelettel

Az Artézi gőz- és kádfürdő intézet.